

6.12.42
7/5514

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 358

Konu : 7/5514 Esas No.lu
Yazılı Soru Önergesi

13 MART 2009

03.92

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ: a) TBMM Başkanlığının 25.11.2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02 – 7/5514 – 9514/20158 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 26.11.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106 – 99 – 23/ 4685 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Kemal ANADOL'un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/5514 esas no'lu yazılı soru önergesi TBMM İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereğince, Maden İşleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :

- Önerge cevabı (3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN KEMAL ANADOL'UN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(5514 ESAS NO.LU)

SORULAR:

İzmir İli Aliağa İlçesi Çakmaklı Köyü mera arazisinin bir bölümü 20 yıllığına bazalt ocağı ve kırma eleme tesisi yapmak üzere bir şirketin kullanımına verilmiştir. Söz konusu mera arazisinin maden faaliyetine açılan bölümü, köy yerleşim alanına çok yakın bir konumdadır. Ayrıca maden alanına geçiş için imarlı yol bulunmadığından, tesise ancak meranın maden alanı dışındaki bölümü kullanılarak geçilebilecektir. Bu konudaki önemli noktalardan birisi de tesis işletmeye başladığında patlayıcı madde kullanılacak olmasıdır. Bu sebeplerle mera arazisinin bir bölümünün madencilik faaliyetlerine ayrılması, yalnızca ayrılan bölümün değil, hayvancılık olarak kullanılacak bölümün de mera özelliklerini yitirmesi sonucuna yol açacaktır. Söz konusu mera arazisi Çakmaklı Köyünün tek mera alanıdır. Köy halkının büyük bir bölümü geçimini hayvancılıktan sağlamaktadır. Dolayısıyla yöredeki madencilik faaliyeti çevre felaketine yol açmasının yanında yurttaşlarımızı karnını doyuramayacak konuma taşıyacaktır. Bunlarla birlikte, söz konusu şirkete işletme izni verilmesine ilişkin işlemlerdeki bazı çelişkiler, hukuka aykırılıkların bulunduğunu da ortaya koymaktadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen evrakla ruhsat alanı olarak 51.96 hektar olarak belirlenmişken, İzmir Valiliği "ÇED Gerekli Değildir Belgesi" verirken çalışma alanını 11.9925 hektar olarak belirlenmiştir. Aliağa Belediyesi de işyeri açma ruhsatında bu alanı önce 51.96 hektar belirlemiş, sonra 6.36 hektarla sınırlandırmıştır. Ayrıca şirketin, işletme izni 6.36 hektar olmasına karşın, bunun dışında kalan sahada da stoklama yapılacak ve dolayısıyla doğaya verilecek zarar işletme alanıyla sınırlı kalmayacaktır. Bu durum, Çevresel Etki Değerlendirme Raporu (ÇED) hazırlanması zorunluluğundan kaçmak için, Enerji Bakanlığının izin verdiği ruhsat alanının bilinçli olarak daraltıldığını ortaya koymaktadır. Yani mevzuatın arkasından dolanılarak, bulunan yasal kılıflarla çevreye zarar verilmesi söz konusudur. Sonuç olarak, maden faaliyetinin çevreye ve yörenin ekonomisine vereceği olası zararlar incelenmeden madencilik faaliyetine izin verilmesi söz konusudur. Çevre hakkı insan hakları çerçevesinde değerlendirilen bir haktır. Çakmaklı Köyü halkının karşı çıktığı, onların ekonomik yaşamını doğrudan etkileyen, mera vasıflı arazilerin yok olmasına neden olacak işlemlere bilerek izin verilmesi kamu yararı ile açıklanamaz. Bu durum Anayasanın 56. maddesinde "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." şeklinde ifade edilerek güvenceye alınan çevre hakkı ile Türkiye'nin imzaladığı uluslararası belgelere aykırıdır. Bu çerçevede;

SORU 1:

Enerji ve Tabii Kaynak Bakanlığından 51.96 hektarlık alan için ruhsat alınmış iken, İzmir Valiliği ve Aliağa Belediyesinin çalışma alanını daraltmasının gerekçeleri nedir? Bu işlemler söz konusu şirketin ÇED Raporu hazırlamadan madencilik faaliyetine geçmesini sağlamaya yönelik olarak mı gerçekleştirilmiştir? ÇED Raporu aranmaması için mevzuatın arkasından dolanılmasına göz yumulmasının gerekçeleri nedir?

CEVAP 1:

İzmir ili, Aliağa ilçesi, Çakmaklı köyü hudutlarında bulunan S:74754 sayılı II. Grup arama ruhsatlı saha için verilen işletme projesi 3213 sayılı Maden Kanununun 2 ve 24 üncü maddelerine istinaden Maden İşleri Genel Müdürlüğü heyetince mahallinde tetkik edilmiştir. Yapılan inceleme ve değerlendirmeler neticesinde 51,96 hektarlık alana işletme ruhsatı, 6,36 hektarlık görünür bazalt madeninin bulunduğu alana ise bazalt (mıcır) işletme izni verilmesine karar verilmiştir. Bu karara istinaden II. Grup işletme ruhsatı 13.09.2007 tarihinden geçerli olmak üzere 10 yıl süreyle verilmiştir. Daha sonra Kanunun 7 nci maddesinde belirtilen gerekli

izinlerin; İzmir İl Tarım Müdürlüğü tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne hitaben yazılan 15.08.2008 tarih ve 4682 - 25089 sayılı, 423 no.lu mera vasıflı parselin 53.404 m² lik alanının Mera Kanununun 14 üncü maddesi gereğince hazine adına tescil edilmesi ile ilgili 13.08.2008 tarih ve 940 sayılı Valilik Olur'larının mevcut olduğu, 20 yıllık ot gelirinin tahsil edildiğini belirtir yazı ve 19.08.2008 tarihli İzmir Tarım İl Müdürlüğü'nün elemanları tarafından tutulan yer teslim tutanağı, İzmir İl Çevre ve Orman Müdürlüğünden 11,99 hektarlık alan için alınmış 11.01.2008 tarihli ÇED Gerekli Değildir Belgesi ve Aliağa Belediye Başkanlığından 6,36 hektarlık alan için alınmış 17.10.2008 tarihli ikinci sınıf Gayri Sıhhi Müessese (GSM) ile ilgili işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesini müteakip izinlerin alındığı alanda çalışmak kaydıyla Maden İşleri Genel Müdürlüğünce 01.09.2008 tarihinden geçerli olmak üzere 6,36 hektarlık alan için bazalt işletme izni verilmiştir.

SORU 2:

Maden ruhsatı alanının daraltılarak ÇED raporu aranmaması yönünde yapılan işlemlere, meranın diğer bölümlerine zarar vereceğini bilerek göz yuman kamu görevlileri hakkında herhangi bir işlem yapılması düşünülmekte midir?

CEVAP 2:

ÇED ile ilgili "Gerekli Değildir Kararı" Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği çerçevesinde Çevre ve Orman Bakanlığı İzmir İl Müdürlüğünce verilmiş olup, yapılan işlemler hukuka uygundur.

SORU 3:

Şirketin madencilik faaliyeti sırasında patlayıcı madde kullanacağı doğru mudur? Eğer doğru ise, bu durum köyde yaşayan yurttaşlarımıza ve meranın maden faaliyeti yapılmayan bölümdeki hayvancılık faaliyetine zarar vermez mi? Bu konuda ortaya çıkacak olası zararlar için herhangi bir önlem alınmış mıdır?

CEVAP 3:

Sahanın işletme projesinde, sahadan bazalt üretimi için patlayıcı kullanılacağı ve patlatma esnasında çevreyi rahatsız edecek olası durumlara karşı gerekli önlemlerin alınacağı taahhüt edilmiştir. Diğer taraftan, işletme süresince ilgili mevzuat çerçevesinde kamu kurumlarınca bu taahhüde uyulup uyulmadığı denetlenerek gerekli önlemler alınacaktır.

SORU 4:

Şirketin imarlı yol olmadığından tesise geçişleri meranın maden faaliyeti yapılmayan bölümünü kullanarak sağlayacağı doğru mudur? Eğer doğru ise, bu durum hayvancılık için kullanılan bölümün mera vasfını yitirmesine neden olmaz mı? Bu konuda herhangi bir önlem alınmış mıdır?

CEVAP 4:

Maden ruhsat sahalarında mera vasfının kaldırılması için 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesi gereği Bakanlığımızın talebi üzerine Maliye Bakanlığının veya ilgili Valiliğin uygun görüşü ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından mera vasfı kaldırılabilir. Söz konusu ruhsat alanında maden (bazalt) varlığı tespit edildiğinden mera vasfının kaldırılması için İzmir Valiliği İl Tarım Müdürlüğüne teklifte bulunulmuştur. Daha sonra Valilik onayı ile mera vasfı kaldırılarak alan Hazine adına tescil edilmiştir. Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğinin "Mera alanlarında yolların kullanılması" başlıklı 47 nci maddesinde "*Mera alanlarındaki mevcut*

yollar, madencilik faaliyetlerinde kullanılmak üzere iyileştirilerek genişletilebilir. Bu yolların kullanımı esnasında etrafındaki mera alanlarının etkilenmemesi için gerekli önlemler maden ruhsat sahibince alınır. Madencilik faaliyetleri için ruhsat alanı dışında yapılması zorunlu olan yolların mera alanlarından geçmesi durumunda, mera tahsis değişikliği yapılarak yol yapılmasına izin verilir. Madencilik faaliyetleri için gerekli olan su, haberleşme, enerji nakil hatları, konveyör bantları gibi geçici tesisler, tahsis amacının değiştirilmesine gerek kalmadan valilikten izin alınarak yapılır.” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm gereği ruhsat alanı dışındaki mera alanındaki değerlendirmeler valilik tarafından yapılmaktadır.

SORU 5:

Şirket, Aliğa Belediyesinden aldığı 6.36 hektarlık işletme alanının dışında, ne kadarlık bir alanı stoklama benzeri faaliyetler için kullanacaktır? Bu durum doğaya zarar vermez mi?

CEVAP 5:

6,36 hektarlık işletme izin alanı dışında bir alanın stoklama benzeri faaliyetler için kullanılacağı konusunda şirket tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne bir müracaatta bulunulmamıştır. İşletme ruhsat sahibinin işletme izni dahilinde işletme, stoklama ve benzeri faaliyet gösterebilmesi için de ayrıca izin alması gerekmektedir.

SORU 6:

Çakmaklı Köyü halkının mera arazilerinde madencilik faaliyeti istemediklerine ilişkin şikayetleri kamu birimlerine ulaşmış mıdır? Eğer ulaştı ise, bu şikayetler için ne gibi işlemler yapılmıştır? Köy halkının taleplerini tespit etmek için bu konuda referandum yapılması düşünülmekte midir?

CEVAP 6:

Maden İşleri Genel Müdürlüğüne söz konusu alan ile ilgili herhangi bir şikayet gelmemiş olup, gelmesi durumunda gerekli incelemeler mahallinde tetkik edilerek, Kanunun ilgili maddelerine göre değerlendirme yapılacaktır.

SORU 7:

“Çevrecinin daniskasıym” ifadeleri ile çevreye verdiğiniz önemi vurguladığınız basına yansımıştır. Bu duyarlılığınızı göstermek için yöre halkının karşı olduğu maden ruhsatını iptal etmeyi düşünür müsünüz?

CEVAP 7:

Maden ruhsatlarının hangi durumlarda iptal edilebileceği 5177 ile değişik 3213 sayılı Maden Kanununda açıkça belirtilmektedir. Bu çerçevede adı geçen Kanunun bütün gerekleri yerine getirilmektedir.